

कार्यकारी संक्षेप साठी वाळू घाट पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

परभणी जिल्हा, राज्य महाराष्ट्र

५८ रेती घाटांसाठी सार्वजनिक सुनावणी

प्रकल्प पुरस्कर्ता
जिल्हा खाण अधिकारी,
जिल्हाधिकारी कार्यालय, परभणी

पर्यावरण सल्लागार
महाबल एन्व्हायरो इंजिनियर प्रा.लि
QCI-NABET मान्यताप्राप्त EIA सल्लागार
A-२०२, चंद्रविजय सोसायटी, समोर. बासुरी हॉटेल,
महात्मा फुले रोड, मुलुंड ईस्ट, मुंबई – ४०००८१

ईमेल:- mahabal.thane@gmail.com मोबाईल : +91-९६-८९४२-०३४३

अनुक्रमणिका

प्रस्तावना	६
रेती घाटांची यादी	८
वैधानिक मंजूरीची स्थिती	१३
खाणकाम पद्धती	१४
खाणकामाची पद्धत	१४
आवश्यक यंत्रसामग्री / उपकरणे	१४
वाहतूक	१४
पुनर्प्राप्ती	१४
पर्यावरणीय व्यवस्थापन योजना	१५
व्यवसाय, आरोग्य आणि सेवा	१७
वृक्षारोपण अहवाल	१८
निष्कर्ष	१९

तक्ता क्रमांक यादी

तक्ता क्रमांक १ - मंजूर ॡॢ रेती घटांची यादी	ॢ
तक्ता क्रमांक २ -रेती घटासठी वैधानिक मंजुरीची स्थिती	१३
तक्ता क्रमांक ३ -अपेक्षित प्रभाव आणि व्यवस्थापन योजना	१ॡ
तक्ता क्रमांक ॡ -ग्रीन बेल्ट तपशील	१ॢ
तक्ता क्रमांक ॡ -लागवडीसठी शिफारस केलेल्या झाडांच्या प्रजातींची यादी	१ॢ

संकुषेड नलव

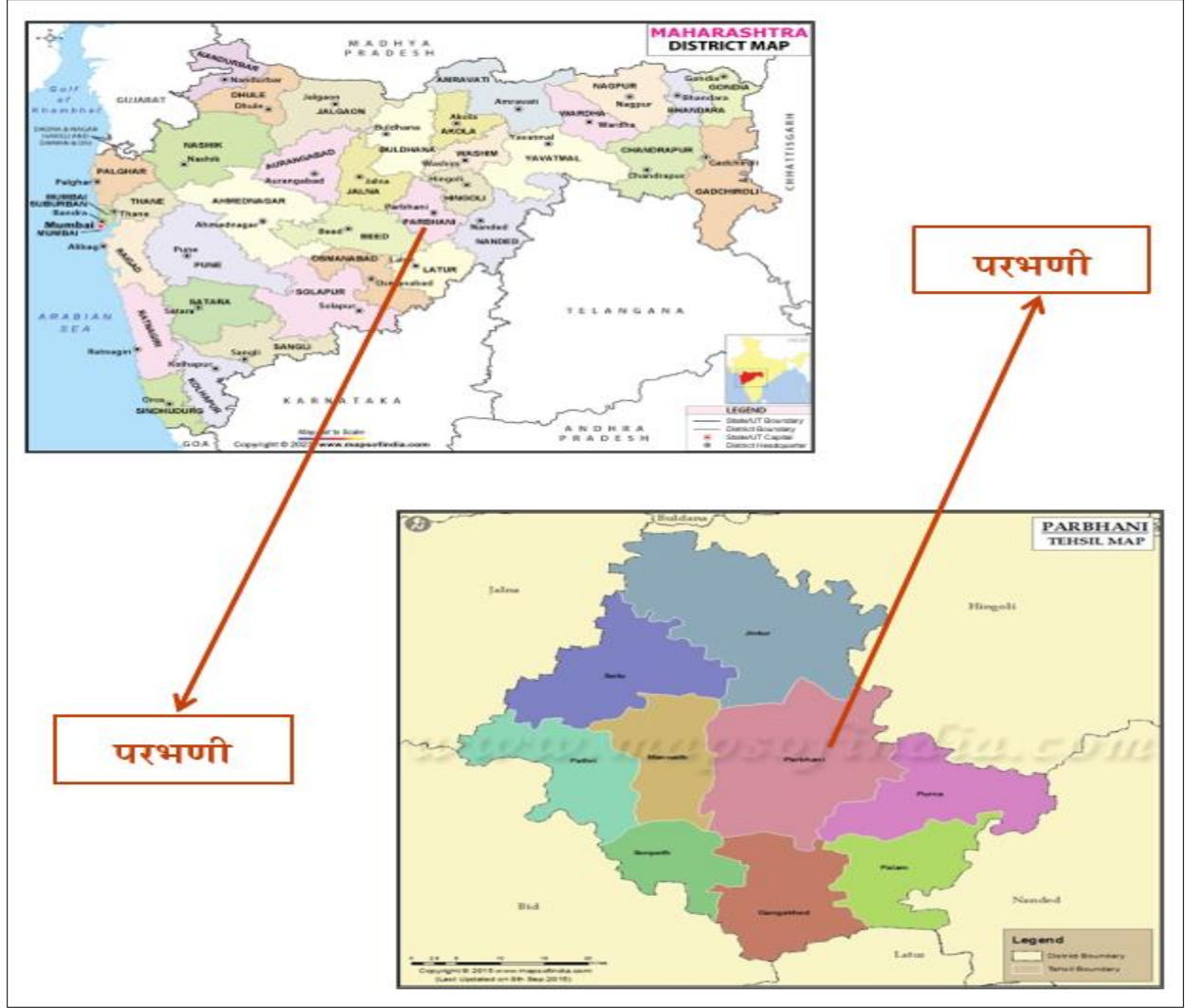
संकुषुत रुड	डूरुण रुड
DMO	ऑलुहल खनलकरुड अधलकरुी
GSDA	डुऑल सलरुवेकुषण आणल वलकरुस संसुथल
MPCB	डुहलरलषुऑ डुरदुषुण नलडुतुरण डंडळ
PPE	वुडुतुकुक संरकुषणलतुडक उडकरुणे
EC	डरुडलवरणीड डंऑुरी
MoEFCC	डरुडलवरण वन आणल हवलडलन डदल डंतुरललड

कार्यकारी संक्षेप

प्रस्तावना

जिल्हाधिकारी, परभणी यांचा रेती घाटांचा लिलाव करण्याची मान्यता आहे आणि प्रकल्प प्रस्तावक म्हणून नियुक्त जिल्हा खनिकर्म अधिकारी (DMO), परभणी तहसीलदार आणि उपअभियंता यांच्या अध्यक्षतेखालील तालुकास्तरीय तांत्रिक समितीने एकूण ५८ रेती घाटांची ओळख पटवली आहे. अभियंता, पाटबंधारे आणि कनिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूविज्ञान आणि खाण संचालनालय, कनिष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण आणि विकास संस्था (GSDA), महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ (MPCB) चे प्रतिनिधी मॅन्युअल पद्धतीने वाळूचे स्कोपिंग करण्यासाठी.

- परभणी जिल्ह्यातील मानवत, परभणी, पूर्णा, जिंतूर, गंगाखेड, सेलू, पालम, पाथरी आणि सोनपेठ तालुक्यात असलेल्या ५८ रेती घाटांसाठी पर्यावरणीय मंजूरीचा प्रयत्न केला जातो.
- महाराष्ट्र शासनाचे पत्र क्रमांक: संकिरण- 2019/P.K.01/Ta.K.3 दिनांक 03/12/2019 नुसार, 5 हेक्टरपेक्षा कमी खाणींसाठी सार्वजनिक सुनावणी आयोजित करणे आवश्यक आहे.
- महाबळ एन्व्हायरो इंजिनियर प्रा. लि. ला जिल्हाधिकारी कार्यालय, गोंदिया यांच्याकडून परभणीतील वाळूच्या ठिकाणांसाठी पर्यावरणीय मंजूरी मिळविण्यासाठी काम देण्यात आले.

छायाचित्र 1 परभणीचे ठिकाण

रेंती घाटांची यादी

तक्ता क्रमांक १ - मंजूर ५८ रेंती घाटांची यादी

अनु.	रेंती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक	ग्रामसभेचा ठराव	लिलाव वाळूचा होय/नाही
						लांबी	रूंदी	खोली				
१	वांगी	मानवत	गोदावरी	१२, १३, १४, १५, १६, १७, १८, १९, ८, ९, १०, ५१, ५२, ५३, ५४	४.२०	७००	६०	१.००	७४२०	होकार	होकार	होकार
२	राजुरा	मानवत	दुधना	१, २	१.०४	६५०	१६	१.००	२२६१	होकार	होकार	होकार
३	टाकळी नीलवर्ण	मानवत	दुधना	१७६, १७७, १७८, १८०, १९०, १९१, २०६/१, २०६/२, २०७, २१०, २११	१.००	५००	२०	०.५०	१७६७	होकार	होकार	होकार
४	सावंगी मगर	मानवत	दुधना	१, २, ९, १३, १४, १७१, १७२	१.००	५००	२०	०.५०	१७६७	होकार	होकार	होकार
५	कोथाळा	मानवत	दुधना	१९५, १९६, १५१, १९७, १९८	१.००	४००	२५	०.५०	१४१३.४२	होकार	होकार	होकार
६	शेवडी जहांगीर	मानवत	दुधना	७१ ते ७९, ८१, ८३, ८४, ९०	१.००	५००	२०	०.५०	१७६७	होकार	होकार	होकार
७	रामपुरी बु .	मानवत	गोदावरी	४५४, ४५५, ४५८, ४५९, ४६८, ४७४, ४७५, ४७८, ४७९, ४८०	४.५०	९००	५०	१.००	७९५१	होकार	होकार	होकार
८	पारडी टाकळी	मानवत	गोदावरी	३५, ३६, ४५, ४६, ४७, ४९, ५१, ५२, ५३, ९१, ९२, ९३, ९४, ९५, ९६, ९७	१.००	५००	२०	०.५०	१७६७	होकार	होकार	होकार
९	नांदगाव खुर्द	परभणी	पूर्णा	३६२, ३६३, ३६८, ३७०, ३७१, ३७२	२.००	५००	४०	२.५०	४०२८	होकार	होकार	होकार
१०	सातेगाव	पूर्णा	गोदावरी	४८, ५५, ५४, ५३, ५२, ५१	१.७०	३४०	५०	०.५०	३००३	होकार	होकार	होकार
११	देवठाणा	पूर्णा	गोदावरी	७६, १६७, १६८, १६९, १७०	२.७४	२९५	९३	१.००	४८४७	होकार	होकार	होकार
१२	मीठापूर	पूर्णा	गोदावरी	१५, १६, १७, १८, १९, २०	१.९२	३५०	५५	१.००	३४०१	होकार	होकार	होकार

५८ रेंती घाट परभणीसाठी कार्यकारी संक्षेप

अनु.	रेंती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)		उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक	ग्रामसभेचा ठराव	लिलाव वाळूचा होय/नाही	
१३	धनगर टाकळी	पूर्णा	गोदावरी	८, १३, १४, १५, १६, १७, २१, २२, २५, २६, २७, २८, २९, ३१, ३२, ३६, ३९, ४०	१.८०	४००	४५	१.००	३१८०	होकार	होकार	होकार
१४	कंठेश्वर	पूर्णा	गोदावरी	३, १८६, १८७, २१७, २२१	१.१०	२००	५५	१.००	१५५४	होकार	होकार	होकार
१५	वझुर	पूर्णा	गोदावरी	२२८, २३२, २३६, २४२, २४६	२.६०	४००	६५	१.००	४५९३	होकार	होकार	होकार
१६	खरबडा	पूर्णा	गोदावरी	२४६ ते २५०, २४२, २४० २२९, २३४	२.४३	३७५	६५	१.००	३४४५	होकार	होकार	होकार
१७	पिंपळगाव सारंगी	पूर्णा	गोदावरी	२०, २१, २२, ११७, ११२, १११, ११०, १०८, १०२, १०१, ९७	१.८९	३४५	५५	१.००	३३५२	होकार	होकार	होकार
१८	निळा	पूर्णा	पूर्णा	८१, ७३, ६, ७, ८, ९, १०, १६, १७, २३, २४, २७	३.३०	५५०	६०	०.७०	२९१५	होकार	होकार	होकार
१९	कानखेड	पूर्णा	पूर्णा	६९८, ६९९, ७००, ७१५, ५५२, ५४३, ५४२, ५४१, ३२४, ३२९, ३२५, ३३०, ३३२, ३३३, १, ८, ९	३.७८	६३०	६०	१.००	६६७८	होकार	होकार	होकार
२०	ममदापूर	पूर्णा	पूर्णा	१४, १५, १६, १८, १९, २०, २१	१.३०	२६०	५०	१.००	२५००	होकार	होकार	होकार
२१	सुकी	पूर्णा	पूर्णा	१५५, १५६, १९२ ते १९७	३.६०	८००	४५	१.००	३१८०	होकार	होकार	होकार
२२	पिंपळगाव बा	पूर्णा	पूर्णा	१४४ ते १४९, १३६, १३३, १५० ते १५६, १९२ ते १९६	४.००	८००	५०	१.००	७०६७	होकार	होकार	होकार
२३	संदलापूर	पूर्णा	पूर्णा	६, ७, ८, ९, १०	२.५०	५००	५०	१.००	२२०८	होकार	होकार	होकार
२४	सावळी बु	जिंतूर	पूर्णा	६२, ६३, ६४, ७०, ७१, ९७	१.००	२००	५०	२.५०	१७६६	होकार	होकार	होकार
२५	निलज	जिंतूर	पूर्णा	१६, १८, २०, २२, २५, २६	१.००	२००	५०	१.५०	१७६६	होकार	होकार	होकार

५८ रती घाट परभणीसाठी कार्यकारी संक्षेप

अनु.	रती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक	ग्रामसभेचा ठराव	लिलाव वाळूचा होय/नाही
२६	गणेशनगर	जिंतूर	पूर्णा	६, ४७, ४८, ४९, ५०, ५१, १	१.००	२००	५०	२.५०	१७६६	होकार	होकार	होकार
२७	वझर बु	जिंतूर	पूर्णा	४६६, ४६७, ४६८, ४६९, ४७०, ४७५, ४७६, ४७७, ४८०	१.२५	२५०	५०	२.००	३००००	होकार	होकार	होकार
२८	पिंपळगाव गायके	जिंतूर	दुधना	३००, ३०१, ३०२, ३०३, ३०४, ३१३, ३१५, ३१६	१.१०	४४०	२५	२.५०	१९४३	होकार	होकार	होकार
२९	आनंदवाडी अंतर्गत महातपुरी	गंगाखेड	गोदावरी	२६८, २७०, २७१, २७२	४.२०	७००	६०	०.५०	६१००	होकार	होकार	होकार
३०	महातपुरी	गंगाखेड	गोदावरी	४, ६, ७, ९, १०, ११, १२, १५, १६, १७, १८	२.०६	४३०	४८	०.५०	३६००	होकार	होकार	होकार
३१	गौडगाव	गंगाखेड	गोदावरी	५५ ते ५९, ६१	२.००	५००	४०	०.५०	३५३४	होकार	होकार	होकार
३२	चिंचटाकळी	गंगाखेड	गोदावरी	४० ते ४३, ५० ते ५२, ४५, ४६, ४९	३.१२	६५०	४८	०.५०	५५१२	होकार	होकार	होकार
३३	मुळी	गंगाखेड	गोदावरी	३९९, ४०१, ४०२, ४०५, ४०६, ४०९, ४१०, ४१३, ४१४, ४१५, ४१७, ४२३	१.२२	३०५	४०	०.५०	२१५५	होकार	होकार	होकार
३४	धारखेड	गंगाखेड	गोदावरी	१४ ते १६, ८ ते ११	१.६६	४१५	४०	०.५०	२९००	होकार	होकार	होकार
३५	झोला	गंगाखेड	गोदावरी	९ ते १२, १४, १५	१.८३	४५७	४०	०.५०	३२३०	होकार	होकार	होकार
३६	मसला	गंगाखेड	गोदावरी	५१, ५२, ५६, ५७, ६४	२.९७	६७५	४४	०.५०	५२४७	होकार	होकार	होकार
३७	नागठाणा	गंगाखेड	गोदावरी	११०, ११३, ११५, ११८, १२३, १३३, १३४, १५३, १५५	२.७८	५६५	४९	०.५०	४८९१	होकार	होकार	होकार
३८	खादगाव	सेलू	दुधना	१६, १७, १८	१.३७	२५०	५५	२.१०	३५४	होकार	होकार	होकार
३९	सोना	सेलू	दुधना	१५५, १५८	१.२०	३००	४०	२.१५	५३१	होकार	होकार	होकार
४०	डिग्रस बु	सेलू	दुधना	१, २, ३, ४, ५, १०, १५	१.००	५००	२०	२.१०	८३३	होकार	होकार	होकार
४१	आंबेगांव डि	सेलू	दुधना	८३, ८४, ८७, ८८, ८९	१.००	२५०	४०	२.३०	१०६२	होकार	होकार	होकार
४२	राहाटी	पालम	गोदावरी	२२, २३, २४, २५, २६, २७, २८	२.००	५००	५०	२.५०	४०००	होकार	होकार	होकार

५८ रेती घाट परभणीसाठी कार्यकारी संक्षेप

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक	ग्रामसभेचा ठराव	लिलाव वाळूचा होय/नाही
४३	फळा	पालम	गोदावरी	१, ८१, ८६, ८८, ८९, ११०	१.०८	३६०	३०	२.५०	१००००	होकार	होकार	होकार
४४	रावराजूर	पालम	गोदावरी	१, ९, १०, ११, २२, २३, २८, २९, ३०	४.९०	४९०	१००	२.५०	४३००	होकार	होकार	होकार
४५	धनेवाडी	पालम	गोदावरी	२३, २४, २९, १, २, ३, ४, ५	४.००	५००	८०	२.५०	२९०	होकार	होकार	होकार
४६	आरखेड	पालम	गोदावरी	४४५, ४४६, ४५०, ४५२	४.००	४००	१००	२.५०	४०००	होकार	होकार	होकार
४७	फरकंडा	पालम	गोदावरी	२९, २८, २७, २४, २३	१.५०	५००	३०	२.५०	५४००	होकार	होकार	होकार
४८	बरबडी	पालम	गोदावरी	३, ४, ५	१.०५	३५०	३०	२.५०	३१००	होकार	होकार	होकार
४९	सावंगीथडी	पालम	गोदावरी	१, २, ७, ८, २२	१.६०	४००	४०	२.५०	७०००	होकार	होकार	होकार
५०	पिंपळगाव मु	पालम	गोदावरी	९४, ९५, ९८	२.४०	४००	६०	२.५०	७०००	होकार	होकार	होकार
५१	सावंगी भू	पालम	गोदावरी	१०० ते १०४, १०६ ते ११०, ११९, १२१ ते १२३, १३२	५.००	५००	१००	२.५०	६६००	होकार	होकार	होकार
५२	गुंज	पालम	गोदावरी	४४, ४५, ५०, ५१, ५२, १, ९, १०, ११, १९, २७, २८	४.००	८००	५०	२.५०	५०००	होकार	होकार	होकार
५३	भोगाव	पालम	गोदावरी	७, ९, १०, ११, २२, २३, २८, २९, ३०	२.५०	५००	५०	२.५०	४०००	होकार	होकार	होकार
५४	दुटका	पालम	गोदावरी	१, २, ३, ५, ६, ७, १०, ११, १२, १६, १७, ३१, ३२, ३५, ३६	५.००	१००	५०	२.५०	८०००	होकार	होकार	होकार
५५	खडका / मोहळा	सोनपेठ	गोदावरी	४, ५, ६, १, २३, ३०, १९, १७, १६	३.००	७५०	४०	२.७५	७९५१	होकार	होकार	होकार
५६	लासीना	सोनपेठ	गोदावरी	२६०, २६२, २६३, २६४, २७०, २७१, २७९, २७५, २७८, २७९, ३००, १, २, ५, ६, ७, ८, १३, १५, ३७, ५१, ५२, ५४	२.८५	९५०	३०	२.५०	५०३५	होकार	होकार	होकार
५७	थडीपिंपळगाव	सोनपेठ	गोदावरी	१,६,१५,१७,१८,१९, १३१,१३२,१३३,१३३	४.५	५००	९०	२.५	७९५१	होकार	होकार	होकार

५८ रेती घाट परभणीसाठी कार्यकारी संक्षेप

अनु.	रेती घाटाचे नाव	तहसील	नदीचे नाव	गट क्र.	क्षेत्र (हेक्टर मध्ये)	क्षेत्रफळ (मी)			उपलब्ध वाळू (ब्रास)	GSDA फीडबॅक	ग्रामसभेचा ठराव	वाळूचा लिलाव होय/नाही
				४,१३५,१३६,१३७, १२९,१३०,१२६,१५ ८,१४१,१४०,१४६								
५८	डाकुपिंपरी	पाथरी	गोदावरी	१४५, १४४, १४१, १४०	२.००	५००	४०	१.००	७५.००	होकार	होकार	होकार

वैधानिक मंजूरीची स्थिती

रेती घाटासाठी वैधानिक मंजूरीची स्थिती तक्ता क्रमांक २ मध्ये खाली दर्शविली आहे

तक्ता क्रमांक २ रेती घाटासाठी वैधानिक मंजूरीची स्थिती

अनु	विशेष	तपशील
१	प्रकल्प प्रवात्रक	जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, परभणी
२	प्रकल्प स्थित	नवीन
३	उत्खनन करवायचे खनिज	नदीच्या पात्रातील वाळू
४	रेतीघाट प्रस्तावित करणारी समिती	तालुकास्तरीय तांत्रिक समितीच्या अध्यक्षतेखाली तहसीलदार व उप अभियंता पाटबंधारे, कनिष्ठ भूवैज्ञानिक, भूविज्ञान आणि खाण संचालनालय, कनिष्ठ भूवैज्ञानिक भूजल सर्वेक्षण आणि विकास संस्था (GSDA), महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे प्रतिनिधी.
५	ग्रामपंचायत नाहरकत दाखला	महाराष्ट्र राज्याच्या वाळू उत्खनन धोरणानुसार ग्रामपंचायतीकडून प्राप्त.
६	उत्खनन ठराऊन देलेला कालावधी	रेती घाट वाटप झाल्यापासून एक वर्षापर्यंत

खाणकाम पद्धती

खाणकामाची पद्धत

वाळू उत्खननासाठी ड्रिलिंग आणि ब्लास्टिंगशिवाय ओपनकास्ट मॅन्युअल पद्धत वापरली जाईल. कुदळ आणि घमेला यांसारख्या हाताच्या साधनांसह मजुरांचा वापर केला जाईल. कोरड्या नदीपात्रातूनच वाळूचे उत्खनन केले जाते. रेती घाटातील रेतीचा अंदाज घेण्यासाठी पुढील प्रक्रिया अवलंबली जाते.

१) रेती घाटाचे सीमांकन आणि बेंचमार्किंग १०m x १०m अंतराने केले जाते.

२) प्रत्येक ग्रीडमधील वाळूची खोली शोधण्यासाठी ऑगर ड्रिलरचा वापर केला जातो.

३) १०m x १०m ग्रिड पॅटर्नचा वापर करून रेती घाटात छिद्र तयार करण्यासाठी ऑगर ड्रिलर चा वापर केला जातो.

४) मापन टेप वापरून छिद्रांची खोली मोजली जाते.

५) सर्व रीडिंग घेतल्यानंतर नदीच्या रेती घाटाची सरासरी खोली मीटरमध्ये मोजली जाते.

आवश्यक यंत्रसामग्री / उपकरणे

ट्रॉली, घमेला आणि ट्रॅक्टर ही वाळू उत्खननासाठी वापरली जाणारी यंत्रे/उपकरणे आहेत.

वाहतूक

वाळूच्या ठिकाणाहून स्टॉकयार्डपर्यंत ट्रॅक्टर ट्रॉलीद्वारे वाहतूक केली जाईल.

पुनर्प्राप्ती

मान्सूननंतर उत्खनन केलेले क्षेत्र आपोआप भरले जाईल. नदीकाठच्या बाजूने आणि वाहतूक रस्त्यालगत वृक्षारोपण करण्यात येणार आहे.

पर्यावरणीय व्यवस्थापन योजना

तक्ता क्रमांक ३-अपेक्षित प्रभाव आणि व्यवस्थापन योजना

अनु .	प्रभाव	व्यवस्थापन योजना
१	वायू प्रदूषण	<ul style="list-style-type: none"> ■ धूळ दाबण्यासाठी १ .00 किमी पर्यंतच्या रस्त्यांवर पाणी शिंपडले जाईल. ■ ट्रॅक्टरचा वेग मर्यादित असेल. ■ रस्त्यांची देखभाल नियमित केली जाईल. ■ रस्त्यांचे कॉम्पॅक्शन केले जाईल. ■ वाळूची वाहतूक ट्रॅक्टरने आणि ताडपत्रीने झाकलेल्या ट्रॉलीद्वारे केली जाईल. ■ ट्रॅक्टर ट्रॉली ओव्हरलोड होणार नाहीत. ■ धूळ दाबण्यासाठी १ .00 किमी पर्यंतच्या रस्त्यांवर पाणी शिंपडले जाईल. ■ ट्रॅक्टरचा वेग मर्यादित असेल. ■ रस्त्यांची देखभाल नियमित केली जाईल. ■ वाळूची वाहतूक ट्रॅक्टरने आणि ताडपत्रीने झाकलेल्या ट्रॉलीद्वारे केली जाईल. ■ ट्रॅक्टर ट्रॉली ओव्हरलोड होणार नाहीत.
२	ध्वनी प्रदूषण	<ul style="list-style-type: none"> ■ मजुरांना इअर मफ आणि इअर प्लग दिले जातील. ■ ट्रॅक्टर ट्रॉलीव्यतिरिक्त जड आवाज निर्माण करणारी यंत्रे तैनात केली जाणार नाहीत. ■ लोड करताना ट्रॅक्टर इंजिन बंद केले जातील. ■ ध्वनी निर्मिती कमी करण्यासाठी ग्रीनबेल्ट विकसित केला जाईल.
३	जल प्रदूषण	<ul style="list-style-type: none"> ■ पावसाळ्यात खाणकाम बंद केले जाईल, जेणेकरून वाळू पुन्हा भरून

अनु .	प्रभाव	व्यवस्थापन योजना
		<p>काढता येईल.</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ मजुरांसाठी खाणीच्या ठिकाणी फिरती शौचालये दिली जातील. ■ वाळूचे उत्खनन केवळ कोरड्या नदीच्या पात्रातच केले जाईल. ■ पॉलिथिन पिशव्या, ज्यूटच्या पिशव्या इत्यादी टाकाऊ पदार्थ नदीपात्रात राहू/सांडू दिले जाणार नाहीत.
४	जमीन पर्यावरण	<ul style="list-style-type: none"> ■ झीज टाळण्यासाठी नदीच्या दोन्ही बाजूंपासून किमान ७.५ मीटर किंवा नदीच्या रुंदीच्या १/४ वा सुरक्षित अंतर ठेवावे. ■ वाळूच्या उपलब्धतेनुसार खाणकामाची खोली कमाल ३ मीटर असेल.
५	जैविक पर्यावरण	<ul style="list-style-type: none"> ■ खाणकाम कोरड्या पलंगावर केले जाणार असल्याने जैविक पर्यावरणावर कोणताही परिणाम होणार नाही.
६	सामाजिक - आर्थिक पर्यावर	<ul style="list-style-type: none"> ■ या खाणकामामुळे रोजगार निर्मिती. स्थानिक ग्रामस्थांना रोजगारासाठी प्राधान्य दिले जाईल.
७	कचरा/ओव्हरबर्डन व्यवस्थापन	<ul style="list-style-type: none"> ■ या खाणकामामुळे कचऱ्याची निर्मिती होणार नाही किंवा जास्त भार होणार नाही.

व्यवसाय, आरोग्य आणि सेवा

व्यावसायिक आरोग्य आणि सेवांचा सारांश खाली दिला आहे

- सेफ्टी हेल्मेट, इअर प्लग, इअरमफ, गम बूट, फेसमास्क इत्यादी सारख्या वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे (पीपीई) सह कामगार पुरविले जातील.
- धूळीपासून संरक्षणासाठी फेसमास्क दिले जावेत.
- मजुरांना पिण्याचे पाणी आणि शौचालयाची सुविधा पुरविली जाईल
- खाण क्षेत्रात प्रथमोपचारला लगणारी सामग्री उपलब्ध करून देण्यात येईल.
- मजुरांसाठी फिरती शौचालये दिली जातील.
- कचरा गोळा करण्यासाठी आणि स्थानिक प्राधिकरणाद्वारे त्याची विल्हेवाट लावण्यासाठी डस्ट बिन प्रदान केले जातील

वृक्षारोपण अहवल

पावसाळ्यात नदीच्या काठावर आणि गावातील रस्त्यांवर स्थानिक प्रजातींची लागवड करण्याचा प्रस्ताव आहे.

तक्ता क्रमांक ४ -ग्रीन बेल्ट तपशील

विशेष	तपशील
ग्रीनबेल्टचे स्थान	अप्रोच रस्त्याच्या दोन्ही बाजू, नदीकाठच्या वाळूचे ठिकाण आणि जवळपासचे मोकळे क्षेत्र. नदीपात्राच्या बाहेरचा रस्ता
लागवड करायच्या रोपांची संख्या	२००० प्रति हेक्टर
वनस्पतींचे अंतर	२ मीटर ग्रिड अंतराल
प्रजाती निवडल्या	मूळ प्रजाती

तक्ता क्रमांक ५ -लागवडीसाठी शिफारस केलेल्या झाडांच्या प्रजातींची यादी

अनु.	वनस्पति नाव	स्थानिक नाव	महत्व
१	आझादिरचित इंडिका	कडुलिंब	कडुलिंबाचे तेल आणि कडुलिंबाचे पदार्थ
२	टेक्टोना ग्रॅंडिस	सागवान	बॅक्टेरियाच्या वाढीस प्रतिबंध करणारा पदार्थ, अँटीफंगल, अँटी अल्सर
३	फिकस रिलिजिओसा	पिपळ	औषधी उपयोग, फळे आणि अंजीर
४	बांबुसा वल्गारिस	बांबू	अँथेलमिंटिक दाहक-विरोधी, तुरट गुणधर्म
५	मधुका लांगीफोलिया	महुआ	उत्तेजक आणि खोकला आराम म्हणून कार्य करते

निष्कर्ष

१ परभणी जिल्ह्यातील मानवत, परभणी, पूर्णा, जिंतूर, गंगाखेड, सेलू, पालम, पाथरी आणि सोनपेठ तालुक्यातील ५८ वाळूच्या ठिकाणांसाठी पर्यावरण मंजूरी (EC) लागू केली आहे. पर्यावरण वने आणि हवामान बदल मंत्रालयाच्या (MoEFCC) मार्गदर्शक तत्वांनुसार ५ हेक्टरपेक्षा कमी क्षेत्रफळ असलेले महाराष्ट्र B2 श्रेणीत येते.

२ खाणकामाच्या प्रायोगिक पद्धतीमुळे शेतजमिनीवर पाणी पसरण्यापासून आणि जवळपासच्या वस्तीमध्ये पूरस्थिती निर्माण होण्यापासून नियंत्रित होईल.

३ खाणकामामुळे सरकारला रॉयल्टीच्या रूपात फायदा होईल

४ खाणकामामुळे स्थानिक ग्रामस्थांसाठी व्यवसायाच्या संधी निर्माण होतील

५ प्रस्तावित प्रकल्प सामाजिक पायाभूत सुविधा आणि प्रदेशाच्या सर्वांगीण विकासासाठी देखील आशावादी योगदान देईल.

६ हवा, पाणी, आवाज, माती, घनकचरा व्यवस्थापन इत्यादी सर्व पर्यावरणीय समस्या MoEFCC मार्गदर्शक तत्वांनुसार हाताळल्या जातील.

END